

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 594. Qualiter testamentum fiat coram Principe.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

nonnullæ ex Principum Constitutionibus. Lauterb. §. 42. Causa finalis seu finis illius est, ut testator illum, quem vult, post mortem habeat heredem. Effectus denique illius est jus & potestas hereditatem consequendi, hæredi instituto competens. Lauterb. §. 41. *Quæst. 593. Quotuplex sit testamentum.*

R Esp. Primò in genere: multifariam dividitur testamentum, tum ratione formæ seu solennitatis in eo requisitæ, tum ratione privilegiorum à Jure concessorum, tum respectu personarum, quæ conducat testamentum, vel quæ in eis hæredes instituuntur: tum respectu causarum in ordine ad quas relinquuntur hereditas. Clarus *l. c. quæst. 3.*

2. Resp. Secundò: ratione formæ, primò est aliud testamentum in scriptis; quò nimirum testator Tabellionem ipsosque testes latere cupiens, quid de bonis suis post mortem fieri velit, in scripto clauso & obsignato voluntatem suam ultimam declarat; scriptumque hoc suum clausum vel convolutum exhibet coram testibus, dicens in eo contineri voluntatem suam ultimam, absque eo, quòd necesse sit prælegere hanc scripturam testibus, aut renorem illius iis manifestare. *L. hac consultissima c. de testam.* Aliud nuncupativum, quod & aperum dicitur, quò testator sine scripto & subsignatione testium voce coram testibus heredem nuncupat, & quæ de bonis suis post mortem fieri velit declarat. *§. fin. Inst. de testam. ord.* & quamvis hodie hæc nuncupatio & declaratio à Notario publico soleat scripto excipi & obsignari, non tamen desinit esse testamentum nuncupativum; quia hæc scriptura non adhibetur tanquam forma & substantiale quid ad illud requisitum; sed solum pro commo- diore probatione, casu quo testes mortui, vel alio modo defecissent, quorum defectus per tale instrumentum suppletur ad declarandam coram Juce voluntatem testatoris. *Clar. l. c. 9. 4. n. 1. Pih. h. t. n. 2. Reiffenst. n. 7. Brunem. ad l. 21. §. 2. c. de testam. Carpz. L. 6. resp. 13. n. 4. & alii, quos citat & sequitur Lauterb. ad ff. qui testam. fac. poss. §. 75.* ubi etiam, quòd si Notarius circa formam testamenti aliquid neglexisset, ut instrumentum redderetur invalidum, testamentum tale nuncupativum subsisteret, de solennitatibus ad utrumque hoc testamentum requisitis infra. Illud tamen hic notandum cum Bartol. *in l. fin. ff. de jur. codicill.* *Clar. l. c. n. 2. de Lugo. de ff. §. 7. Tom. 2. d. 24. n. 13.* quòd, dum constat, testatorem voluisse conficere testamentum in scriptis, deficientibus solennitatibus ad tale testamentum requisitis, non sustineatur testamentum, ne quidem in ratione seu jure testamenti nuncupativi; quia actus agentis non valet nisi juxta ejus intentionem. Secus sit, seu testamentum valeat adhuc in ratione testamenti nuncupativi, si de eo non constet; cum semper sumenda illa interpretatio, per quam valor actus sustinetur.

3. Secundò aliud testamentum est privatum, quod testimonio & autoritate privatorum firmatur. fitque vel modo solenni vel privilegiato. Unde subdividitur in solenne, quod habet omnes à jure requisitas solennitates; & non vel minus solenne seu privilegiatum, quod absque solennitatibus à jure requisitis ex speciali juris privilegio, in favorem nimirum certarum personarum aut causarum, concessio valeat. qualia v. g. sunt testamenta ad pias causas, militum, condita inter liberos, facta tempore pestis. quæ ratio testamenti privilegiati competere potest tam testamento scripto quàm nuncupativo. Aliud publicum, quod publica autoritate & fide sustinetur, cujus duæ sunt species, una, dum fit coram Principe; altera, dum fit apud acta seu coram Juce, quo-

rum unum alteri in ratione privilegiati æquiparatur, valentque ambo sine omni solennitate juxta *L. sancimus. c. h. t.* neque propterea quòd ad effectum cadunt testamentis solennibus, qualiter autem fiant, & quæ ad eorum valorem requirantur, jam dicitur, unde sit

Quæst. 594. Qualiter testamentum fiat coram Principe.

R Esp. Fit à testatore, dum is absque alia juris solennitate voluntatem suam libello seu precibus inierit offeri Principi ejus terminus inferendam ad hoc, ut ad evitandas plurimas juris subtilitates variasque occasiones subvertendi testamentum ejus solius, simpliciter illud acceptantis autoritate sustineatur, & defectus omnium aliarum solennitatum suppleatur; utpote cujus acceptatio & conscientia omnem solennitatem superat. *L. 19. c. h. t. Lauterb. l. c. §. 44.* Porro nomine Principis etiam in *cit. l. 19.* veniat totus Imperator, ejus tamen dispositionem se extendere ad Principes superiores non recognoscetes, cum communi *Tulch. lit. T. Concl. 122. n. 67.* quin & veniunt hodie dum omnes Principes Imperii, *Tabor. de testam. Princ. obl. c. 8. Mytel. de Princ. & stat. Imper. c. 28. Muller. ad stru. in ff. qui testam. fac. poss. ib. 9. lit. y. Lauterb. l. c. §. 46.* atque ab eo citati. Quem tamen in hoc casu non representat Consilium ejus intimum, multòque minus consiliarius aliquis in singulari, nisi fortè Princeps idipsum eis specialiter commississet; aut etiam testatore decumbente sic rogante eos, vel ex Secretariis suis duos ad ædes ejus misisset, ut testamentum recipiant suoque serinio seu archivio inferant. *Lauterb. l. c. cum Stryck, de cautel. testam. c. 7. n. 5.* Perinde autem est, si oblatio & insinuatio illa Principi fiat intra Consistorium, siue extra & de plano; cum juxta *cit. l. 19.* præsentia Principis omnem solennitatem superet; nec opus interrogatione aut consultatione. *Tabor. l. c. c. 5. n. 8.* neque testibus, sufficiente sola scientiâ & acceptance simplice Principis, ut dictum juxta *cit. l. 19. c. de testam.* *Lauterb. l. c. Tulch. l. c. Covar. in rub. d. testam. p. 2. n. 5. Laym. L. 3. r. 5. c. 2. n. 15. Berlich, p. 3. concl. 4. n. 2. & 4. Reiffenst. h. t. n. 237.* quamvis autem hi testes necessarii non sint ad testamenti oblato Principi aut coram eo facti valorem, necessarii tamen sunt duo testes ad probandum illud esse oblatum, aut coram eo factum esse nisi eorum defectus suppleatur alio modo ad probandum sufficiente, v. g. si Princeps per Secretarium vel alium Consiliarium in exteriori facie testamenti oblato annotari faciat annum, diem, quo illud sibi oblatum & à se receptum. illudque manu sua subscribat appposito proprio sigillo; vel etiam, si ei non oblatum in scripto, sed factum seu nuncupatum coram illo (uti fieri potest. *Muller. l. c. lit. y. Barry de success. l. 1. t. 2. n. 2. Stryck. l. c. c. 7. §. 13. & 14. Lauterb. §. 45.* pro ut constat ex *cit. l. 19.*) desuper rescribat, seu det recepisse seu attestationem. Unde etiam nec hoc rescripto Principis opus ad testamenti oblato vel coram eo facti perfectionem. *cit. l. 19.* *Muller. l. c.* nihilominus *Lauterb. l. c.* citatis à se pro hoc *Brunem. ad cit. l. 19. n. 4. Reusner. de testam. p. 4. c. 18. n. 13. Tabor. l. c. c. 3. n. 4.* testatur ulu receptum, ut in testimonium factæ insinuationis seu oblationis & memorie causâ à tergo exhibiti testamenti fiat annotatio, vel etiam postulanti decretum super facta oblatione & acceptance deur, absque eo, quòd necesse sit, testatorem coram Principe, aut ejus deputato prælegere & testamentum oblatum, ejusve renorem in specie manifestare, ut cum *Berlich. p. 3. concl. 4. n. 3.* & communi *Reiffenst. h. t. n.*

e. n. 240 juncto. n. 243. Neque etiam repositionem illius in scrinio seu archivio Principis necessariam (quamvis in praxi ob majorem securitatem ab ea non recedendum) sed sufficere astringi testamentum in conclavi Principis cum aliis ejus literis privatis, dicit Stryckius apud Lauterb. §. 46. Oblationem verò, idem est de nuncupatione juxta sententiam communem & praxin fieri debere per ipsum testatorem, ita ut, si fiat per procuratorem, testamentum ipso jure sit nullum; idque ne pro veris supponantur testamenta aliena, tenent Besol. p. 3. conf. 130. n. 30. Vasq. de success. l. 2. tit. 17. requisit. 27. n. 83. Manz. de testam. tit. 4. n. 84. g. 1. Reulner. or. eod. p. 5. e. 19. n. 24. & plures alii apud Muller. instr. ad ff. qui testam. fac. poss. lit. n. ubi plures pro hac sententia rationes adducit. Idem affert cum Carpz. p. 3. decis. 293. an. 3. Lauterb. §. 45. quamvis hic addat, quòd ad theoriam verum esse contrarium, nimirum quòd offerri possit; & probari pluribus rationibus à Stryck. l. c. c. 8. Tabor. l. c. c. 6. n. 10. quin & ipse Lauterb. testetur, in Camera Imper. quòd ad status Imperii aliosque immediatos, dum ipsi comparere nequeunt, fieri per procuratorem ad hoc speciali mandato instructum. & quod in puncto juris præcisè non exigatur præsentia testatoris, plurimis & sufficientimè stabilit, Muller. l. c. lit. x. quem vide.

Quæst. 595. Testamenta apud acta qualiter fiant.

RES. Altera testamenti publici species est, dum illud jam sine solennitate factum datur apud acta Judicii, hoc est, coram Judice ejusque autoritate firmatur; unde & testamentum judiciale dicitur: si fiat in loco judicii, sive extra illum; cum spectet ad jurisdictionem voluntariam. L. 19. c. de testam. Besol. in delib. jur. h. t. g. 7. Lauterb. §. 47. absque eo etiam, quòd necesse sit adesse Assessores aliquos, Scabinos aut Actuarium (quamvis id consultus, ut Stryck. l. c. §. 28. in fine contra Berlich. p. 1. decision. aut. decis. 85. & alios quosdam cum communione & juri conformiore Lauterb. l. c. Reiffenst. h. t. n. 246. citata L. 19. c. de testam. præcisè solum requiritur, ut fiat apud acta, qualiter fieri censeatur, si fiat, ubi Judex fungens officio Judicis adest, constatque ex praxi recepta, dum etiam in oppidis aliisque locis, ubi vix scriba præter Judicem haberi potest; quin & in ædibus privatis apud infimum testamenta fiunt. Sed neque ad formam talis testamenti, sed solum ad probationem illius facti, requiruntur testes aliqui, imò nec hi requiruntur ad probandum testamentum factum aut oblatum ad ea apud acta, si factum coram Judice existente in communione, puta Assessorum &c. vel etiam Magistratu, consilio, penes quos est Judicium & jurisdictio; cum hujus communione membra eminenter sint testes, & ita in tali casu sufficientimè constet de veritate Reiffenst. n. 258. cum quibus tamen qualiter subsistat, non video quòd idem n. 264. ait; nimirum, quòd si solus testator Judicem accedat, vel Judex rogatus ad testatorem ægrotum accedat, testamentum non valeat, quòd solum coram solo facit, vel eidem offert, et si prothocollo & actis inserat Judex; valeat verò, si vel duos testes etiã privatos adhibeat; cum ex inde sequatur, adhibitionem testium esse de substantia & valore testamenti, cum sola præsentia & conscientia Judicis sufficiat ad omnem falsi suspicionem removendam. citl. 19. & ea, quæ publicè & judicialiter fiunt, nullorum testium egent præsentia juxta L. 31. c. de donat. ita Lauterb. l. c. §. 49. intelligendo hic nomine Judicis etiam Magistratum municipale, jurisdictione civilem ordinariam non restrictam habentem. Lauterb. §. 50. & quemcumque alium Judicem juxta citl. 19. sive major

is sit sive minor; sive proprius, sive alienus; sive competens, sive non competens. Stryck. l. c. §. 43. & seq. Lauterb. l. c. Reiffenst. n. 248. & seq. cum insinuatione testamenti sit voluntaria jurisdictionis, quin & præterea sufficere, ut offeratur alicui à regimine seu Magistratu aliusve Judicibus ad hoc deputato in quounque loco, tenent Berlich. p. 3. concl. 4. n. 10. & seq. Carpz. p. 3. conf. 3. definit. 16. Reiffenst. h. t. n. 250. & seq. & alii passim, fufficit autem duos ex communione jurisdictionem habente deputari, ut Berlich. l. c. n. 17. Carpz. p. 3. c. 3. def. 17. cum communione; vel unum ut Reiffenst. h. t. n. 160. cum persona alia publica, puta Notario vel Actuario publico. ita tamen, ut uni illi solum tanquam membro communione delegetur jurisdictione; persona verò illa publica præcisè adjungatur, ut absque suspitione fraudis delegatus ille mereatur fidem. Idem est, si unus solus. v. g. Cancellarius, Consiliarius, Consul, deputaretur seu mitteretur ad excipiendum vel recipiendum testamentum, adjungatis illi duobus testibus privatis. Reiffenst. n. 260. & 161. Idem dicens n. 262. de Judice solo sine communione exercente jurisdictionem, dum is non habens se cum ullam personam publicam suscipit oblatum, vel exhibet coram se nuncupatum testamentum, adhibitis solum duobus aliis testibus, eò quòd hos adhiberi necesse sit ex eo solum capite, quòd Judex solus non faciat fidem à se recepti vel excepti testamenti. Idem n. 265. juncto n. 266. contra Carpz. & alios non improbabiler dicens, quòd si Magistratus vel Judex in communione consistens, nullum ex communione, sed Secretariu vel Actuarium, aut etiam scribam suam, imò & aliam personam privatam delegaret ad excipiendum vel recipiendum nomine Magistratus vel etiam nomine suo, si absque communione jurisdictionem exercens assumptis duobus testibus solum ad fidem desuper faciendam, valere testamentum; eò quòd licet sit extra sphaeram activitatis actuarii alteriusve personæ privaræ quæ talis, non tamen sit extra sphaeram eorundem, illos hoc munus exercere quæ delegatos nomine & autoritate Magistratus aut Judicis; cum certum videatur, hoc etiam munus à Judice ordinario delegari posse cuiusque, qui à natura, consuetudine aut legibus ab eo non prohibetur. Requiritur etiam ad valorem testamenti facti extra locum Judicii coram Judice aut deputato ab illo, ut Judex sit prius ad hoc requisitus seu rogatus, ita ut, si fiat coram Judice ad hoc non rogato, sed fortè ex alia causa præterente, non valeat, nisi ibidem etiam requiratur, & ut autoritate Judicii adesse velit, impleretur. Reiffenst. n. 255. citato Berlich. ubi ante n. 17. Requiritur tamen ad validam hanc insinuationem ad acta præsentia ipsius testatoris, quæ per nuncium deferentem literas à testatore vel procuratorem, etiam cum speciali mandato suppleri nequit, ut tenent Berlich. p. 3. concl. 4. n. 31. Carpz. p. 3. c. 3. def. 23. Stru. instr. qui testam. fac. poss. tit. 9. lit. n. Muller. ibid. Lauterb. ad ff. eod. §. 48. Arg. L. 7. §. 12. c. de testam. & ita consultus esse, ut testator ipsemet in persona coram Judice appareat, aut, si non potest, vel ex certa causa nolit, roget Judicem, ut ad se veniat, vel loco sui deputet aliquem, eique personaliter testamentum tradat, vel illud coram illo ejus deputato faciat ad omne periculum fraudis & litium occasionem evitandam, ait Reiffenst. h. t. n. 273. quamvis n. 270. cum Fulgos. ad l. omnium c. h. t. n. 20. & Alex. ibid. n. 35. dicat, oppositum, nimirum tale testamentum mediante nuncio vel procuratore rectè dici factum ad acta & valere, de jure loquendo, esse omnino probabile; valere tamen tale testamentum oblatum per nuncium aliumve à tempore, quò testator convalescens coram Judice declarat, contineri in illo voluntatem suam ultimam, et si ab initio non valuisset, ait Muller. l. c. lit. 9. de cetero, ut Lauterb. l. c. Carpz. J. P. p. 3. c. 3. def. 27. & alii passim, unà cum testatore adhiberi potest Advocatus, qui voluntatem hanc manifestet & declaret, modò testator præsens affirmit, hanc esse voluntatem suam ultimam. Potest autem testator hanc voluntatem suam coram Judice tam literis quam verbis exponere; idque vel impli-